

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 67/2023
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миланка Митровић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“, Београд и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године, у делу става 1. тачка 2 и 4 изреке, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог „Србија Карго“ АД Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 642/17 од 13.12.2017. године, у делу става 2. изреке којим је усвојен тужбени захтев за исплату накнаде за топли оброк од 01.09.2015. године до 26.12.2016. године и делу става 5. изреке којим је усвојен тужбени захтев за исплату регреса од 01.09.2015. године до 31.12.2015. године у износу од 17.161,60 динара и од 01.01.2016. године до 26.12.2016. године у износу од 52.870,18 динара.

У преосталом делу ревизија тужиоца изјављена против пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 642/17 од 13.12.2017. године, ставом првим и четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезани тужени да солидарно тужиоцу исплате на име неисплаћеног топлог obroка и регреса за период од 01.04.2014. године до 01.08.2015. године, појединачне опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим и петим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени „Србија Карго“ АД Београд да тужиоцу исплати на име неисплаћеног топлог obroка и регреса за период од 01.08.2015. године до 26.12.2016. године, појединачне опредељене износе са законском затезном каматом од

доследности до исплате. Ставом трећим и шестим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се обавезе тужени АД „Железнице Србије“ да тужиоцу за период од 01.08.2015. године до 26.12.2016. године, исплати на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада и регреса појединачне одређене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 65.798,00 динара, са каматом.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог и четвртог који се односи на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, у ставу другом и петом изреке, као и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, те је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, обавезе да тужиоцу на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од 01.04.2014. године до 01.08.2015. године исплати солидарно са туженим АД „Железнице Србије“, Београд укупно 112.244,07 динара у месечним износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке; одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд да му исплати на име неисплаћеног топлог оброка у периоду од 01.08.2015. године до 26.12.2016. године укупно 120.732,91 динара у месечним износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке; одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати солидарно са АД „Железнице Србије“, Београд за период од 01.04.2014. године до 01.08.2015. године укупно 67.578,69 динара у износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке; одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд да тужиоцу исплати на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.08.2015. године до 26.12.2016. године укупно 74.322,26 динара у износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке и обавезан тужилац да туженом АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд накнади трошкове поступка од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године, Врховни касациони суд је донео пресуду Рев2 1263/19 од 23.05.2019. године, којом је преиначио пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године, тако што је одбио као неосновану жалбу туженог „Србија Карго“ АД Београд, потврдио првостепену пресуду и обавезао туженог „Србија Карго“ АД Београд да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка.

Против наведене одлуке Врховног касационог суда, изјављена је уставна жалба. Одлуком Уставног суда Уж 11195/19 донетој на седници већа одржаној 09.11.2023. године, усвојена је уставна жалба АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 1263/19 од 23.05.2019. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, поништена пресуда Врховног касационог

суда Рев2 1263/19 од 23.05.2019. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1337/18 од 11.12.2018. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је до августа месеца 2015. године био у радном односу код туженог Железнице Србије“ АД. Колективним уговором тог туженог из марта 2015. године предвиђено је да су накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у вредности радног часа за обрачун и исплату зараде. У обрачунским листама зарада нису посебно исказивани износи ових накнада, нити су у означеном колективном уговору утврђени параметри на основу којих је могуће ове накнаде издвојити из износа зарада по основу обављеног рада и временаведеног на раду. По извршеним статусним променама 10.08.2015. године тужилац је наставио да ради код туженог „Србија Карго“ АД Београд. У овој правној ствари тужилац потражује накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, за период од 01.04.2014. године до 26.12.2016. године, наводећи да му тужени ове накнаде нису исплаћивали, а висина накнаде трошкова за исхрану у току рада, као и регреса за коришћење одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака. Тужиоцу је решењем од 08.12.2016. године о отказу уговора о раду престао радни однос код туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд са 26.12.2016. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужене да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2014. године до 01.08.2015. године износе ближе одређене у усвајајућем делу првостепене пресуде са припадајућом каматом, а туженог „Србија Карго“ АД Београд обавезао је да наведене накнаде исплати тужиоцу са припадајућом каматом, за период од 01.08.2015. године до 26.12.2016. године налазећи да тужилац није доказао колико износи накнада за топли оброк и регрес у августу 2015. године до промене послодавца, па је за цео износ у овом месецу обавезао туженог „Србија Карго“ АД Београд. Међутим, по оцени другостепеног суда, не постоји солидарна обавеза тужених према тужиоцу, нити тужилац има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у односу на туженог „Србија Карго“ АД Београд, будући да општим актима важећим код тужених током спорног периода право тужиоца на накнаду трошкова по основу рада није било утврђено на неповољнији начин од начина прописаног одредбом члана 118. Закона о раду, те права запослених код тужених, па и тужиоца, нису оштећена, због чега је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев у односу на овог туженог и одлучио као у изреци побијане одлуке.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда у делу за накнаду наведених трошкова за период од септембра

2015. године закључно са децембром 2016. године заснована на погрешној примени материјалног права.

Наиме, тужени „Србија Карго“ АД Београд основан је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године као друштво стицалац дела имовине туженог „Железнице Србије“ АД Београд утврђеног деобним билансом као саставним делом плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Тужени „Србија Карго“ АД Београд, уписан је у регистар привредних субјеката решењем агенције за привредне регистре од 10.08.2015. године. Планом статусне промене туженог Железнице Србије“ АД предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене туженог Железнице Србије“ АД од 24.06.2016. године, којим је прихваћено почетно стање у пословним књигама учесника на дан 10.08.2015. године. По означеном протоколу, тужени „Железнице Србије“ АД преузео је обавезе резервисане за судске спорове, односно спорове који су у току.

По оцени Врховног суда у односу на део побијане пресуде, којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев да тужени „Србија Карго“ АД Београд тужиоцу накнади трошкове за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2016. године, становиште другостепеног суда заснива се на погрешној примени материјалног права.

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14), важећем у спорном периоду, предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у складу са општим актом и уговором о раду (члан 118. став 1 тачка 5. и 6.). Те накнаде морају бити изражене у новцу и исказане у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог из 2006. године одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора из 2002. године, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 6. Анекса као и чланом 57. став 1. и 2. Колективног уговора из 2017. године прописано је да је у вредност једног радног часа укључена је и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час.

Имајући у виду наведене норме, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место, а одредбама општих аката туженог, ни уговором о раду није извршена конкретизација права тужиоца на исплату спорних накнада, јер се из одређења да су исте укључене у вредност једног радног часа не може утврдити који износ представља накнада за регрес и трошкове исхране, с обзиром да исте нису одређене у номиналном износу нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу, а како је све правилно утврдио првостепени суд.

Такође, терет доказивања чињеница које спречавају остваривање права или услед којих је право престало да постоји (да су тужиоцу исплаћене накнаде које су

предмет парнице) је на туженој, сагласно члану 231. став 3. ЗПП. Како у конкретном случају тужени своје тврдње о извршеној исплати предметних накнада није доказао, иако се сви евентуални докази о томе налазе код послодавца, дужан је да сноси терет својих недоказаних тврдњи. Наиме, запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (што произлази из члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду), а висина ових трошкова ближе се регулише општим актима послодавца. Основано се наводима ревизије указује да у ситуацији када послодавац ово право запослених не искаже у платној листи запослених, како је прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду, терет доказивања да је запосленима исплаћена накнада ових трошкова је на туженом, па у супротном, тужени као послодавац мора сносити ризик таквог пропуста као што је основаност тужбеног захтева, како је правилно закључио првостепени суд. Тужилац није доказао када је након статусних промена у августу 2015. године дошло до промене послодавца, а тужени „Србија Карго“ АД Београд није спорио да је са тужиоцем закључио анекс уговора о раду дана 01.09.2015. године зато је тужени „Србија Карго“ АД Београд у обавези да наведене накнаде за топли оброк и регрес тужиоцу исплати од 01.09.2015. године.

Сагласно наведеном, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Међутим, правилан је закључак другостепеног суда да околност што је тужено друштво стицалац преузело тужиоца и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе ранијег послодавца - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Ово из разлога што закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленима из њиховог радног односа.

Из напред наведеног неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права у делу којим је одбијен тужбени захтев да се тужени АД „Србија Карго“ заједно са туженим „Железнице Србије“ АД Београд солидарно обавезе да тужиоцу исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора за период од априла 2014. године закључно са јулом 2015. године и самостално за август 2015. године, па је у овом делу одбијена ревизија тужиоца и одлучено као у ставу другом изреке, сагласно члану 414. став 1. ЗПП.

Имајући у виду да је тужилац са ревизијом делимично успео, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одбијен му је захтев за накнаду трошкова овог дела поступка.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**